

Protokół

z IV, V i VI posiedzenia Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Polski,
które odbyły się w dniu 20 lutego, 13 marca i 17 kwietnia 2002 roku.

IV posiedzenie Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Polski

Posiedzenie odbyło się w gmachu Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii przy ul. Wspólnej 2 w Warszawie. W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komisji według załączonej listy obecności (zał. 1.).

Obrady prowadził dr Maksymilian Skotnicki, przewodniczący Komisji.

Obrady odbywały się według następującego porządku dnia:

1. Zagajenie
2. Przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia
3. Rozstrzygnięcie wątpliwości dotyczących nazw geograficznych umieszczonych w wykazach (zał. 2):
 - I Nazwy państw i stolic
 - II Terytoria niesamodzielne (bez autonomicznych)
 - III Zestawienie zmian i nazw budzących wątpliwości
4. Stan przygotowań do VIII Konferencji ONZ na temat Standaryzacji Nazw Geograficznych (Berlin, 2002) – prof. dr hab. E. Wolnicz-Pawłowska
5. Informacja o 4-tym Posiedzeniu Sekcji Regionalnej Europy Wschodniej, Azji Północnej i Środkowej UNGEGN (Mińsk, październik 2001) – mgr Izabella Krauze-Tomczyk
6. Ustalenie ewentualnych uzupełnień dotyczących wykazu nazw geograficznych Ameryki Łacińskiej (omówionego na posiedzeniu w dniu 12 grudnia 2001) – mgr B. Fabiszewski

Ad. 1. Posiedzenie komisji otworzył Przewodniczący dr M. Skotnicki witając wszystkich przybyłych, w tym nowo mianowanego Głównego Geodetę Kraju – Pana Jerzego Albina oraz dyrektora Departamentu Kartografii, Fotogrametrii i Systemów Informacji Przestrzennej – dr inż. R. Piotrowskiego.

Główny Geodeta Kraju powitał członków Komisji i życzył wszystkim dalszej owocnej współpracy. W imieniu swoim i Komisji podziękował za udział w pracach Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Polski Panu R. Królowi z Ministerstwa Spraw Zagranicznych, który w związku z przeniesieniem na wyższe stanowisko zmuszony został do zrezygnowania z prac w Komisji. Na jego miejsce, jako przedstawiciela MSZ, Główny Geodeta Kraju powołał Panią Bogumiłę Więclaw.

Dyrektor Departamentu Kartografii, Fotogrametrii i Systemów Informacji Przestrzennej dr inż. R. Piotrowski poinformował Komisję o zmianach ustawy Prawo Geodezyjne i Kartograficzne oraz przedstawił środki finansowe przyznane Komisji na rok bieżący (w tym 80000 + 11000 zł na przygotowanie nazewnictwa geograficznego świata).

Ad. 2. Protokół z trzeciego posiedzenia Komisji został przyjęty przez aklamację.

Ad. 3. Na wniosek dr inż. R. Piotrowskiego jako punkt trzeci rozpatrzono punkt czwarty porządku obrad.

Prof. dr hab. E. Wolnicz-Pawłowska przedstawiła listę referatów przygotowanych na VIII Konferencję ONZ na temat Standaryzacji Nazw Geograficznych (Berlin, 2002). Znalazło się na niej siedem referatów:

1. Raport Narodowy – I. Krauze-Tomczyk
2. Toponymic Guidelines
3. Cechy charakterystyczne obiektów nazewniczych oraz ich dynamika – J. Gołaski
4. Nazwy geograficzne w kulturze narodowej – E. Wolniewicz-Pawłowska
5. Problemy standaryzacji nazw wodnych – E. Wolniewicz-Pawłowska
6. Adaptacje niemieckich nazw miejscowych w języku polskim – B. Czopek-Kopeinek
7. Problemy ustalania nazewnictwa geograficznego obiektów położonych poza granicami krajów – M. Skotnicki

E. Wolnicz-Pawłowska wspomniała również o planowanym wydaniu na tę Konferencję nowym *Słowniku toponimicznym* oraz *Wykazie nazw państw świata i ich stolic*. Omówiła również przygotowania do wystaw towarzyszących Konferencji – komercyjnej,

narodowej i tematycznej. Przygotowania dotyczą dwóch ostatnich wystaw. Na narodowej zostaną zaprezentowane polskie osiągnięcia, a na tematycznej mają być pokazane kurioza nazewnicze. Prelegentka prosiła również o zgłaszanie dodatkowych pomysłów do wystaw narodowej i tematycznej oraz zgłaszanie kolejnych referatów na Konferencję.

Ad. 4. Jako ten punkt rozpatrzono punkt trzeci z porządku obrad.

Przewodniczący Komisji przedstawił pokrótce wnioski uczestników otwartego zebrania Katedry Kartografii Uniwersytetu Warszawskiego, poświęconego polskiemu nazewnictwu geograficznemu i zorganizowanego 18 lutego 2002. Domagano się na nim m.in. łatwiejszego dostępu do wykazów egzonimów i bieżącego, szerokiego informowania o dokonywanych przez Komisję zmianach nazw.

Przechodząc do omówienia wykazów polskich nazw państw i terytoriów niesamodzielnych oraz ich stolic opracowanych przez A. Czernego i M. Zycha (wykazy zostały rozesłane przed posiedzeniem wszystkim członkom Komisji) Przewodniczący zaproponował, aby najpierw przedyskutować *Zestawienie zmian i nazw budzących wątpliwości*. Dotyczyło ono zmian powstałych w czasie opracowywania polskich nazw państw, terytoriów niesamodzielnych i ich stolic.

Pierwszy punkt *Zestawienia...* zatytułowany *Uzupełnienie wykazu z 1997 r. i sprostowania* nie budził wątpliwości. Przegłosowana została kwestia czy używać formy Francuskie Terytoria Południowe i Antarktyczne stosowanej w wykazie z 1997 roku, czy też formy Francuskie Ziemie Południowe i Antarktyczne będącej wiernym tłumaczeniem francuskiego endonimu. Po krótkiej dyskusji przegłosowano jako poprawną tę pierwszą nazwę (10 osób głosowało za nazwą Francuskie Terytoria Południowe i Antarktyczne, 5 za nazwą Francuskie Ziemie Południowe i Antarktyczne, a 2 osoby wstrzymały się od głosu). A. Markowski miał wątpliwości czy forma Dependencja Rossa jest poprawna, lecz po wyjaśnieniach autorów wykazu zgodził się na jej używanie. B. Zagórski prosił o wyjaśnienie dlaczego użyto formy Święta Helena, a nie Wyspa Świętej Heleny. Wyjaśnienie udzielone przez autorów w pełni mu wystarczyło. Komisja, po uwzględnieniu powyższej zmiany, przez aklamację przyjęła nazwy wykazane punkcie *Uzupełnienie wykazu z 1997 r. i sprostowania*.

Przewodniczący zaproponował, aby Komisja nie zajmowała się ustalaniem statusu stolic państw i terytoriów. Wynika to z faktu, że nieraz trudno jest jednoznacznie określić co jest stolicą. Zaproponował, aby za stolicę uznać wszelkie siedziby władz centralnych i nie rozstrzącać czy jest to stolica konstytucyjna, oficjalna, administracyjna, czy też inna.

Najważniejsze jest jaką ma ona nazwę, a nie status i dlatego w wykazie powinny znaleźć się wszystkie takie miasta. Wniosek ten Komisja przyjęła przez aklamację.

Do punktu drugiego *Zestawienia...*, zatytułowanego *Zmiany zaszły po 1997 r.*, miał zastrzeżenie R. Król. Stwierdził, że według wiedzy MSZ Bośnia i Hercegowina, Gruzja oraz Papua-Nowa Gwinea nie mają długich form nazw (tzn. Republika Bośni i Hercegowiny, Republika Gruzji, Niezależne Państwo Papui-Nowej Gwinei). Autorzy wykazu oraz Komisja przychyliłi się do tego stanowiska. M. Zych zapytał czy nazwą oficjalną jest Republika Wysp Fidżi zapisana w konstytucji, czy też Republika Fidżi używana przez rząd wojskowy, który zawiesił konstytucję. R. Król obiecał wyjaśnić tę wątpliwość i przekazać jak najszybciej odpowiedź Komisji. S. Kaciszczenko miała wątpliwość czy forma Demokratyczno-Socjalistyczna Republika Sri Lanki jest poprawna, czy też nie należałoby użyć formy Demokratyczna Socjalistyczna Republika Sri Lanki. Po dyskusji mającej charakter językoznawczy komisja postanowiła pozostać przy formie z łącznikiem. Komisja, po uwzględnieniu trzech zmian zaproponowanych przez R. Króla, przez aklamację przyjęła nazwy wykazane w punkcie *Zmiany zaszły po 1997 r.*

Trzeci punkt *Zestawienia...*, zatytułowany *Lista dra M. Skotnickiego, dyskutowana na posiedzeniu 27 czerwca 2001 r.*, budził najwięcej kontrowersji. Postanowiono dyskutować i przegłosowywać nazwę po nazwie. I tak:

- postanowiono usunąć egzonim Rejkiawik zastępując go endonimem Reykjavík (11 osób za usunięciem egzonimu, 4 za pozostawieniem, 2 wstrzymały się)
- postanowiono usunąć egzonim Skopje zastępując go endonimem Skopje (16 osób za usunięciem egzonimu, 1 wstrzymała się, nikt nie był za pozostawieniem)
- postanowiono usunąć egzonim Tallin zastępując go endonimem Tallinn (17 osób za usunięciem egzonimu, nikt nie był przeciw i nikt nie wstrzymał się od głosu)
- postanowiono zachować egzonim Abidżan (2 osoby za usunięciem egzonimu, 15 za pozostawieniem, nikt się nie wstrzymał)
- postanowiono zachować egzonim Abudża (4 osoby za usunięciem egzonimu, 12 za pozostawieniem, 1 wstrzymała się)
- postanowiono zachować egzonim Akra (nikt nie był za usunięciem egzonimu, 16 za pozostawieniem, 1 wstrzymała się)

- postanowiono zachować egzonim Antananarywa (7 osób za usunięciem egzonimu, 9 za pozostawieniem, 1 wstrzymała się)
- postanowiono zachować egzonim Bangi (2 osoby za usunięciem egzonimu, 15 za pozostawieniem, nikt nie wstrzymał się)
- postanowiono zachować egzonim Bandżul (1 osoba za usunięciem egzonimu, 15 za pozostawieniem, 1 wstrzymała się)
- postanowiono zachować egzonim Bużumbura (2 osoby za usunięciem egzonimu, 11 za pozostawieniem, 4 wstrzymały się)
- opuszczono dyskusję i głosowanie nad egzonimem Duala, gdyż nie jest to stolica państwa i będzie ta nazwa dyskutowana w czasie omawiania wykazu nazw z obszaru Afryki
- postanowiono zachować egzonim Jamusukro (5 osób za usunięciem egzonimu, 9 za pozostawieniem, 3 wstrzymały się)
- postanowiono zachować egzonim Jaunde (2 osoby za usunięciem egzonimu, 13 za pozostawieniem, 2 wstrzymały się)
- postanowiono zachować egzonim Kinszasa (17 osób za pozostawieniem nikt nie wstrzymał się i nikt nie był przeciw)
- dyskutując nad egzonimem Konakry pojawiła się propozycja aby zastąpić go egzonimem Konakri. Ostatecznie postanowiono zachować egzonim Konakry (1 osoba była za nie używaniem w ogóle egzonimów, 11 za pozostawieniem formy Konakry, 3 za zastosowaniem formy Konakri, nikt nie wstrzymał się)
- postanowiono zachować egzonim Kotonu (4 osoby za usunięciem egzonimu, 12 za pozostawieniem, 1 wstrzymała się)
- postanowiono usunąć egzonim Lome zastępując go endonimem Lomé (7 osób za usunięciem egzonimu, 7 za pozostawieniem, 3 wstrzymały się, za usunięciem przeważał głos przewodniczącego)
- postanowiono usunąć egzonim Monrowia zastępując go endonimem Monrovia (11 osób za usunięciem egzonimu, 3 za pozostawieniem, 3 wstrzymały się)
- postanowiono usunąć egzonim Niamej zastępując go endonimem Niamey (11 osób za usunięciem egzonimu, 5 za pozostawieniem, 1 wstrzymała się)

Z powodu późnej pory postanowiono przerwać dyskusje i głosowania nad nazwami z trzeciego punktu *Zestawienia...* Ponieważ A. Karp, ekspert od spraw Indii i państw przyległych, musiał niedługo opuścić posiedzenie, postanowiono przejść do nazw z tego

obszaru zawartych w punkcie ósmym zatytułowanym *Inne wątpliwości*, a konkretnie do nazw stolic Bangladeszu, Indii i Sri Lanki. A. Karp uznał, że poprawną formą stolicy Bangladeszu jest Dhaka, a egzonim Dakka jest nazwą przestarzałą. Komisja w głosowaniu przychyliła się do tego stanowiska (jedna osoba była za pozostawieniem egzonimu Dakka, 12 za nazwą Dhaka, a 3 osoby wstrzymały się). W kwestii stolicy Indii nie potrafił jednoznacznie odpowiedzieć czy stolicą jest Delhi czy Nowe Delhi. Postanowiono, za sugestią R. Króla z MSZ, uznać stolicą Nowe Delhi, używane w stosunkach międzynarodowych. Jednocześnie komisja postanowiła zlikwidować ten egzonim zastępując go endonimem New Delhi. W głosowaniu 4 osoby opowiedziały się za zachowaniem egzonimu Nowe Delhi, 10 za endonimem New Delhi, a 3 osoby wstrzymały się od głosu. Największy problem sprawiła stolica Sri Lanki. A. Karp stwierdził, że dotarł do kilku wariantów jej pisowni i każdy z nich można uznać za poprawny. Zaproponował, aby przyjąć formę Śri Jayavardhanapura-Kotte lub w transkrypcji Sri Dżajawardanapura-Kotte. Dodatkowo stwierdził, że rząd nadal ma swoją siedzibę w mieście Kolombo.

Z powodu braku czasu postanowiono na tym przerwać posiedzenie Komisji i powrócić do kwestii nazwy stolicy Sri Lanki na następnym spotkaniu. Termin kolejnego posiedzenia ustalono na 13 marca 2002 roku; dokończona zostanie wówczas dyskusja nad zmianami do wykazu państw i dopiero po jej zakończeniu napisany zostanie protokół wspólny dla obu posiedzeń.

Na zakończenie Przewodniczący odczytał pismo skierowane przez prof. M. Skoczek, dziekana Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego (zał. 3). Prof. M. Skoczek z prośbą o ponowne rozważenie skasowania egzonimu Kajenna. W związku z tym pismem Przewodniczący zaproponował aby można było powracać do dyskusji nad ustalonymi przez Komisję zmianami na następnym posiedzeniu. Między tymi posiedzeniami różne instytucje mogłyby się ustosunkowywać do tych zmian, po czym Komisja wprowadzałaby ewentualne korekty. W głosowaniu Komisja jednak przyjęła, że zmiany raz ustalone są ostateczne i nie powraca się do dyskusji nad nimi – 12 osób było za tym sformułowaniem, jedna przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu.

Na tym posiedzenie zakończono.

V posiedzenie Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Polski

Posiedzenie, będące kontynuacją posiedzenia IV, odbyło się w gmachu Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii przy ul. Wspólnej 2 w Warszawie. W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komisji – według załączonej listy obecności (zał. 2.).

Obrady prowadził dr Maksymilian Skotnicki, przewodniczący Komisji.

Ad. 1. Posiedzenie komisji otworzył Przewodniczący dr M. Skotnicki. Przypomniął, że posiedzenie to jest kontynuacją posiedzenia z 20 lutego i w związku z tym realizowany będzie porządek obrad zatwierdzony dla tamtego posiedzenia.

Ad. 5. Jako pierwszy punkt rozpatrzono punkt piąty porządku obrad. I. Krauze-Tomczyk przedstawiła informacje o IV Posiedzeniu Sekcji Regionalnej Europy Wschodniej, Azji Północnej i Środkowej UNGEGN, które odbyło się w Mińsku w dniach 2-3 października 2001 roku.

Organizatorem posiedzenia był Państwowy Komitet Zasobów Naturalnych, Geodezji i Kartografii przy Radzie Ministrów Republiki Białorusi. W obradach uczestniczyli przedstawiciele z 9 krajów – 5 państw członków sekcji (Azerbejdżanu, Armenii, Białorusi, Rosji i Ukrainy) oraz z 4 państw obserwatorów (Litwy, Łotwy, Kazachstanu i Polski).

Obrady rozpoczęte zostały informacją Przewodniczącego Sekcji o XX Sesji UNGENG, która odbyła się w styczniu w Nowym Jorku. Następnie przedstawiciele państw uczestniczących w posiedzeniu omówili prace prowadzone w zakresie narodowych standaryzacji geograficznych. Zasadniczo w sprawozdaniach tych zaprezentowane zostały uregulowania prawne działalności nazewniczej w poszczególnych krajach. Białoruś przekazała zasady transliteracji ze swojego alfabetu na alfabet łaciński, Azerbejdżan poinformował o oficjalnym przejściu w 2001 roku na alfabet łaciński.

Następnie Przewodniczący Sekcji przedstawił sprawozdanie z jej działalności w latach 1994-2001. Obecnie w jej skład wchodzi 10 państw: Azerbejdżan, Armenia, Białoruś, Bułgaria, Gruzja, Kirgizja, Rosja, Tadżykistan, Uzbekistan i Ukraina. Dodatkowo Estonia, Litwa, Łotwa, Polska i Stany Zjednoczone są obserwatorami, a Kazachstan i Turkmenistan nie podjęły dotychczas decyzji co do wejścia w skład Sekcji.

Na koniec przedstawiono zadania dotyczące przygotowań do uczestnictwa w VIII Konferencji ONZ dla Standaryzacji Nazw Geograficznych i XXI Sesji UNGEGN.

W dniu 4 października odbyło się III Posiedzenie Grupy Roboczej ds. Nazw Geograficznych Międzynarodowej Rady ds. Geodezji, Kartografii, Katastru i Teledetekcji Państw-Członków Wspólnoty Niepodległych Państw. Przyjęto na nim m.in. zalecenie podjęcia prac nad wydaniem przewodnika *Zmiany nazw geograficznych państw WNP w latach 1987-2001*.

Ad. 3. Kontynuacja omawiania *Wykazu państw i stolic* niedokończonego podczas poprzedniego posiedzenia

Szósty punkt *Zestawienia zmian i nazw budzących wątpliwości* zatytułowany *Wątpliwości związane ze skróconymi nazwami Państw* wywołał dużą dyskusję. Najpierw Komisja ustosunkowała się do kwestii stosowania podwójnych nazw dla dwóch państw środkowoazjatyckich. Dotychczas w wykazie pojawiały się formy *Kirgistan* i *Kirgizja* oraz *Turkmenistan* i *Turkmenia*. Członkowie Komisji jednogłośnie (14 osób za) ustalili, że należy używać wyłącznie nazw *Kirgistan* i *Turkmenistan*, a nazwy *Kirgizja* i *Turkmenia* należy zaliczyć już do grona nazw historycznych.

O wiele więcej kłopotów sprawiło ustalenie skróconych form nazw dwóch państw afrykańskich – *Republiki Kongo* i *Demokratycznej Republiki Kongo*. W czasie dyskusji pojawiły się głosy aby uznać, że oba te państwa nie posiadają w języku polskim nazw skróconych, proponowano też aby podawać ich nazwy skrócone wraz z nazwą stolicy państwa. Proponowano wreszcie aby można było stosować dwie formy nazwy – dla obu państw można by używać formy *Kongo*, jeżeliby z kontekstu wynikało o jaki kraj chodzi oraz te same nazwy w połączeniu z nazwą stolicy w pozostałych przypadkach. W końcu pod głosowanie poddano dwie propozycje. Według pierwszej jako nazwy skróconej używanoby nazwy *Kongo* wraz z nazwą stolicy. Według drugiej dla *Republiki Kongo*, która od dłuższego czasu nie zmieniała swojej nazwy, zachowano by formę skróconą *Kongo*, natomiast *Demokratyczna Republika Kongo* nie miałaby nazwy skróconej. W głosowaniu ośmiu członków opowiedziało się za pierwszą propozycją, sześciu za drugą, a dwóch wstrzymało się od głosu. Po ustaleniu, że należy podawać jako skrócone formy nazwę *Kongo* wraz z nazwą stolicy pojawił się problem jak zapisywać taką nazwę. Pojawiły się dwie propozycje: *Kongo-Brazzaville* i *Kongo-Kinszasa* lub *Kongo (Brazzaville)* i *Kongo (Kinszasa)*. Na pierwszą z tych form nie zgodzili się językoznawcy stwierdzając, że jest ona sprzeczna z zasadami języka polskiego. Druga natomiast forma sugerowałaby, jak to jest powszechnie przyjęte w kartografii, że nazwa w nawiasie jest nazwą oboczną. W trakcie dłuższej dyskusji nie udało się osiągnąć porozumienia. Nie znalazły uznania wysuwane również propozycje, aby

zapisywać te nazwy w formie *Kongo Brazzaville* i *Kongo Kinszasa* lub *Kongo/Brazzaville* i *Kongo/Kinszasa*. Przewodniczący zaproponował, aby powtórzyć głosowanie w sprawie przyjęcia skróconej formy nazw tych państw. Za powtórzeniem głosowania opowiedziało się 11 członków Komisji, wstrzymało się od głosu 5. Pod głosowanie poddano zatem jeszcze raz dwie propozycje (pierwsza – jako nazwy skróconej będzie używało się nazwy *Kongo* wraz z nazwą stolicy; druga – dla *Republiki Konga* zostanie zachowana forma skrócona *Kongo*, natomiast *Demokratyczna Republika Konga* nie będzie posiadać nazwy skróconej). Tym razem za pierwszą z nich głosowało 5 członków za drugą 9, a wstrzymało się od głosu 2. Tak więc ostatecznie ustalono, że *Demokratyczna Republika Konga* nie posiada nazwy skróconej, a nazwą skróconą *Republiki Konga* jest *Kongo*.

Następnie zajęto się kwestią czy stosować dwie formy skrócone *Zjednoczone Królestwo* i *Wielka Brytania*. Członkowie Komisji uznali, że skoro forma *Zjednoczone Królestwo* pojawia się w pełnej oficjalnej nazwie tego kraju, a postać *Wielka Brytania* jest powszechnie używana dla tego państwa nie tylko w języku polskim, to należy rozdzielić te dwie formy, pierwszą zachowując dla nazwy oficjalnej, a drugą dla skróconej. Tak więc za stwierdzeniem aby jako formy skróconej używać nazwy *Wielka Brytania* głosowało 15 członków, 2 było przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu.

Wysunięta przez M. Zycha propozycja, aby utworzyć formę skróconą dla *Republiki Południowej Afryki* w postaci *Afryka Południowa*, nie znalazła poparcia. Przeciw tej propozycji głosowało 15 osób, jedna była za i jedna wstrzymała się od głosu.

Podobnie nie znalazła uznania propozycja, aby *Republika Zielonego Przylądka* miała skróconą nazwę *Zielony Przylądek*. Przeciw takiemu rozwiązaniu głosowało 11 członków, za było 4, 2 wstrzymało się od głosu.

Siódmy punkt *Zestawienia...* zatytułowany *Wątpliwości związane z ustalaniem polskiej postaci nazw* nie budził wątpliwości. Po wyjaśnieniach językoznawców jaką formę należy używać: *Specjalny Region Administracyjny Hongkong* czy też *Specjalny Region Administracyjny Hongkongu* członkowie Komisji stosunkiem głosów 14 za, 2 przeciw, 1 wstrzymujący się przyjęli tę pierwszą formę.

Kolejną wątpliwość budziło zachowanie używanej do tej pory nazwy *Terytorium Wysp Heard i McDonalda*, czy też zamienić ją na *Terytorium Wyspy Heard i Wysp McDonalda*, będącą dokładnym tłumaczeniem nazwy *Territory of Heard Island and McDonald Islands*. Ponieważ obydwie formy są poprawne i oddają znaczenie nazwy

oficjalnej postanowiono zachować nazwę krótszą, czyli *Terytorium Wysp Heard i McDonalda* (15 za, 2 wstrzymało się, 0 przeciw).

Od niedawna stolica Guamu posiada nową nazwę brzmiącą *Hagåtña*. Ponieważ stara nazwa mająca postać *Agaña* była spolszczona na *Agania*, pojawiło się pytanie czy nie spolszczyć też tej nowej nazwy, gdyż zapisywanie jej ze znakami diakrytycznymi może sprawiać kłopoty. Ponieważ Komisja stoi na stanowisku aby w miarę możliwości nie tworzyć nowych egzonimów oraz ponieważ nawet nie wiadomo jak tę nazwę należy poprawnie wymawiać, zostało przyjęte przez aklamację, że nazwa stolicy Guamu nie będzie miała polskiego egzonimu i będzie występować w postaci *Hagåtña*.

Stolica jeszcze jednego terytorium Oceanii budziła wątpliwość. Siedziba władz francuskiej Wallis i Futuny oficjalnie zapisywana jest jako *Matā'utu* oraz jako *Mata-Utu*. Jako polska natomiast pojawia się forma *Mata Utu*. Zaproponowano, aby zlikwidować polski egzonim i przyjąć formę oficjalną. Komisja jednak stosunkiem głosów 10 za, 2 przeciw, 5 wstrzymujących się zdecydowała aby zachować polski egzonim.

Następnie powrócono do ósmego punktu *Zestawienia...* zatytułowanego *Inne wątpliwości*, którego omawianie rozpoczęto na poprzednim posiedzeniu. Zastanawiano się czy nie należy zrezygnować z polskiej nazwy *Andora* dla stolicy kraju, gdyż oficjalnie kraj i stolica mają różne nazwy, natomiast u nas przypisany im jest taki sam egzonim. Komisja jednak zdecydowała się zachować egzonim *Andora* dla stolicy Andory (7 za, 6 przeciw, 4 wstrzymało się).

Następnie zdecydowano się zlikwidować egzonim *Asuncion* zastępując go endonimem *Asunción* (13 za, 0 przeciw, 4 wstrzymało się).

Komisja jednogłośnie (17 członków za) stwierdziła, że polska nazwa stolicy Armenii brzmi *Erywań* i nie należy dodawać jako możliwej do użycia formy *Erewan* powszechnie niestety jeszcze używanej np. w mediach.

Komisja zdecydowała się również zlikwidować egzonim *Nukualofa* zastępując go endonimem *Nuku'alofa* (9 za, 3 przeciw, 4 wstrzymało się).

Powrócono również do dyskusji nad nazwą stolicy Sri Lanki. A. Karp przedstawił jakie formy tej nazwy pojawiają się w materiałach źródłowych. Występują tu rozbieżności w pisowni tej nazwy wynikające z odtwarzania jej wymowy lub zapisu. Reasumując zaproponował, aby nazwę stolicy przyjąć w postaci oryginalnej. Przyjmuje ona w transliteracji postać *Śri Jayawardhanapura-Kotte*, a w transkrypcji *Sri Dżajawardanapura-Kotte*. Pojawiły się propozycje, aby utworzyć jakiś egzonim tej nazwy pozwalający na jej

zdecydowane skrócenie, gdyż będzie ona stanowiła problem zarówno dla kartografów (jak umieścić ją na mapie) jak i dla zwykłych osób (trudno zapamiętać tak długą nazwę). Komisja zdecydowała się ostatecznie przyjąć propozycję zapisu przedstawioną przez A. Karpa (15 za, 0 przeciw, 2 wstrzymało się). Należy dodać, że w wykazie dla Sri Lanki zostaną podane dwie stolice, gdyż Kolombo jest w dalszym ciągu siedzibą rządu.

Komisja zdecydowała się zachować egzonim *Wientian*. Pomimo, że nie oddaje on prawidłowo wymowy laotańskiej jest już w miarę zdomowiony w naszym języku. Poza tym nie było by wskazanym przyjmowanie formy francuskiej *Vientiane*, gdyż język ten, chociaż rozpowszechniony w Laosie, nie jest językiem oficjalnym, natomiast laotańska oficjalna forma *Viangchan* jest bardzo słabo znana. Za zachowaniem egzonimu głosowało 14 członków, 3 było przeciw, nikt nie wstrzymał się.

Dużą dyskusję wywołała kwestia czy uwzględniać długą nazwę Sahary Zachodniej, czyli *Saharyjska Arabska Republika Demokratyczna*. Ponieważ jest to terytorium o nieustalonym statusie, będącym de facto częścią Maroka, i nie uznawanym przez większość państw świata, trudno mówić w jego przypadku o nazwie oficjalnej. Analogicznie można mówić o takich długich nazwach jak *Turecka Republika Cypru Północnego*, czy *Republika Chińska* odnoszących się do obszarów nie uznawanych na arenie międzynarodowej za państwa. Jednak takie nazwy istnieją i są również u nas używane, trudno je zatem pomijać. Zaproponowano, aby wszelkie terytoria o nie ustalonym statusie, lub będące de facto niezależnymi krajami (np. Naddniestrze, Cypr Północny, Górski Karabach, Kurdystan, Tajwan, Sahara Zachodnia), umieścić nie w wykazie państw i terytoriów niesamodzielnym lecz np. w wykazie jednostek administracyjnych. Ostatecznie postanowiono wstrzymać się z rozstrzygnięciem tej kwestii, aż Ministerstwo Spraw Zagranicznych przedstawi opinię w tej sprawie.

Komisja nie przychyliła się do propozycji, aby dla terytorium *Wyspa Man* dodać polską skróconą formę *Man* spotykaną w użyciu. Przeciw tej skróconej formie głosowało 7 członków, za 6, wstrzymało się 4.

Postanowiono zmienić formę zapisu dla Falklandów, zachowując dwie formy, tzn. *Falklandy* i *Malwiny*, lecz pisane odtąd zawsze jako *Falklandy (Malwiny)*. Poprzedni zapis, umieszczony w wykazie *Nazwy państw...*, mógł bowiem sugerować, że można stosować zamiennie obie formy. Za przyjęciem tego rozwiązania głosowało 13 członków, przeciw 1, wstrzymało się 3.

Następnie zastanawiano się czy i jak stosować skrócone i rozszerzone formy nazw dla dziewięciu drobnych amerykańskich terytoriów z obszaru Pacyfiku i Karaibów. Dotychczas w

języku polskim używane były ich skrócone formy typu *Midway, Baker, Palmyra*, choć w niektórych przypadkach pojawiały się ich dłuższe formy jak *Wyspy Midway, Atol Johnston*. Komisja postanowiła ujednoczyć zapis nazw tych terytoriów. Należy dodać, że oficjalnie terytoria te nie mają nazw skróconych. W czasie dyskusji pojawiły się trzy propozycje: 1) aby istniała tylko polska nazwa skrócona, brak natomiast długiej formy; 2) aby polska była zarówno forma krótka jak i długa nazwy; 3) aby w ogóle nie było polskich form tych nazw. W głosowaniu za pierwszą propozycją opowiedziało się 3 członków Komisji, za drugą propozycją jeden, za trzecią 13, nikt nie wstrzymał się od głosu. Tak więc ustalono, że te drobne terytoria amerykańskie będą miały następujące nazwy: *Baker Island, Howland Island, Jarvis Island, Johnston Atoll, Kingman Reef, Midway Islands, Navassa Island, Palmyra Atoll* oraz *Wake Island*.

Trzeci punkt *Zestawienia...* zatytułowany *Lista dra M. Skotnickiego* (dyskutowana na posiedzeniu 27 czerwca 2001 r.) był już omawiany na poprzednim posiedzeniu (20 lutego), lecz nie został dokończony. Postanowiono, jak poprzednio, dyskutować i przegłosowywać nazwę po nazwie. I tak:

- postanowiono usunąć egzonim Praja zastępując go endonimem Praia (17 osób za usunięciem egzonimu, 0 za pozostawieniem, 0 wstrzymało się)
- postanowiono zachować egzonim Reunion (5 osób za usunięciem egzonimu, 9 za pozostawieniem, 2 wstrzymały się)
- postanowiono usunąć egzonimy Ruanda i Republika Ruandyjska pozostawiając jedynie egzonimy Rwanda i Republika Rwandyjska (12 osób za usunięciem egzonimu, 0 za pozostawieniem, 1 wstrzymała się)
- postanowiono zachować egzonim Wagadugu (0 osób za usunięciem egzonimu, 11 za pozostawieniem, 2 wstrzymały się)
- postanowiono zachować egzonim Windhuk (2 osoby za usunięciem egzonimu, 9 za pozostawieniem, 2 wstrzymały się)
- postanowiono zachować egzonim Wybrzeże Kości Słoniowej (1 osoba za usunięciem egzonimu, 12 za pozostawieniem, 0 wstrzymało się). Dodatkowo Przewodniczący zaproponował, aby oficjalną nazwę państwa zamienić z istniejącej obecnie Republiki Wybrzeża Kości Słoniowej na nazwę Republika Côte d'Ivoire. Postanowiono jednak zachować dotychczasowy egzonim Wybrzeże Kości Słoniowej (5 osób za usunięciem egzonimu, 7 za pozostawieniem, 1 wstrzymała się)

- postanowiono zachować egzonim Numea (3 osoby za usunięciem egzonimu, 10 za pozostawieniem, 0 wstrzymało się)
- postanowiono usunąć egzonim Suwa zastępując go endonimem Suva (7 osób za usunięciem egzonimu, 4 za pozostawieniem, 2 wstrzymały się)
- postanowiono usunąć egzonim Jaren zastępując go endonimem Yaren (13 osób za usunięciem egzonimu, 0 za pozostawieniem, 0 wstrzymało się).

Ponownie z powodu braku czasu postanowiono na tym przerwać posiedzenie Komisji. Termin kolejnego posiedzenia ustalono na 17 kwietnia 2002 roku. Na tym posiedzeniu dokończona zostanie dyskusja nad zmianami do wykazu państw i dopiero potem napisany zostanie protokół wspólny dla trzech posiedzeń.

Na tym posiedzenie zakończono.

VI posiedzenie Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Polski

Posiedzenie, będące kontynuacją posiedzenia V, odbyło się w gmachu Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii przy ul. Wspólnej 2 w Warszawie. W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komisji – według załączonej listy obecności (zał. 3.).

Obrady prowadził dr Maksymilian Skotnicki, przewodniczący Komisji.

Obrady odbywały się według następującego porządku dnia:

1. Rozstrzygnięcie wątpliwości dotyczących nazw geograficznych (kontynuacja posiedzenia z dnia 13 marca br.)
2. Zatwierdzenie zakresu i układu treści nowego wydania wykazu „Nazwy państw świata...”
3. Ustalenie ewentualnych uzupełnień dotyczących wykazu nazw geograficznych Ameryki Łacińskiej (omówionego na posiedzeniu w dniu 12 grudnia 2001)
4. Zaopiniowanie wykazu nazw geograficznych dotyczących Grecji i Cypru (nazw greckich) do publikacji w ramach polskiego nazewnictwa geograficznego świata (jako

nazw do opracowań dotyczących obszarów, na których używany jest niełaciński system pisma) – ref. I. Tsermegas.

5. Zaopiniowanie wykazu nazw geograficznych dotyczących Francji do publikacji w ramach polskiego nazewnictwa geograficznego świata (jako nazw do opracowań dotyczących obszarów, na których używany jest alfabet łaciński).

Ad. 1. W dyskusji nad zmianami, uzupełnieniami i wątpliwościami dotyczącymi nowego wydania „Nazw państw świata...” toczącej się już od dwóch posiedzeń Komisji zostały do omówienia jeszcze punkt 4 i 5 z „Zestawienia zmian i nazw budzących wątpliwości”.

Punkt 4 dotyczy ujednoczenia nazw państw które w swojej długiej formie nazwy miały dotychczas określenie „islamski” / „muzułmański”. Zagadnienie to dotyczy następujących państw:

Federalna Islamska Republika Komorów / Federalna Muzułmańska Republika Komorów;

Islamska Republika Iranu / Muzułmańska Republika Iranu;

Islamska Republika Mauretańska / Muzułmańska Republika Mauretańska;

Islamska Republika Pakistanu / Muzułmańska Republika Pakistanu;

Islamskie Państwo Afganistanu / Muzułmańskie Państwo Afganistanu.

Komisja stanęła na stanowisku by pozostawić w użyciu tylko jedną z powyższych form. Za pozostawieniem formy z członem „muzułmańska” opowiedział się m.in. B. Zagórski argumentując, że jest to stare polskie określenie, tożsame w języku polskim z określeniem „islamska” i powszechnie używane przez polskich muzułmanów. Za członem „islamska” opowiedziała się w imieniu MSZ B. Więclaw, argumentując, że tylko taka forma jest używana przez MSZ i tak jest ustalona na arenie międzynarodowej. W związku z zasadnością i równością argumentacji na rzecz obu określeń Przewodniczący Komisji zaproponował aby skonsultować się z ambasadami diskutowanych państw co sądzą o obu formach nazwy. Jednak przeciw konsultacją wypowiedział się m.in. B. Zagórski stwierdzając, że Komisja nie powinna pytać się o zdanie państw, gdyż dotychczas opinie, czy wręcz żądania różnych państw by je nazywać tak jak sobie tego życzące nie były brane dotychczas pod uwagę (np. żądania wysuwane ze strony Holandii aby państwo to nazywać w języku polskim Niderlandy). Pomysł oddania nazw do konsultacji ostatecznie odrzucili członkowie Komisji w głosowaniu (10 przeciw konsultacją, 3 za, 1 wstrzymał się). Ostatecznie w głosowaniu za formą nazwy z członem „muzułmańska” głosowało 4 członków Komisji, za formą „islamska”

5, wstrzymało się od głosu 6, a nie głosowało 2. W związku z tym jedynymi długimi formami nazw są dla:

- Afganistanu – Islamskie Państwo Afganistanu;
- Iranu – Islamska Republika Iranu;
- Komorów – Federalna Islamska Republika Komorów;
- Mauretanii – Islamska Republika Mauretańska;
- Pakistanu – Islamska Republika Pakistanu.

Punkt piąty „Zestawienia...” zatytułowany „Wątpliwości związane z nazwami oficjalnymi państw w języku polskim” również wywołał dużą dyskusję, w wyniku której Komisja ustaliła w głosowaniach co następuje:

15 głosami za i 2 wstrzymującymi zachowano podwójne nazewnictwo dla Watykanu wynikające z tego, że w oficjalnych językach ma on dwie nazwy: *Stolica Apostolska* i *Państwo Watykańskie*. Zastrzeżono dodatkowo, że na pierwszym miejscu, jako nazwa rekomendowana przez Komisję, będzie *Stolica Apostolska*.

Przez aklamacje uznano zasadne wykreślenie nazw *Saint Christopher i Nevis* oraz *Federacja Saint Christopher i Nevis* jako nazw przestarzałych. Pozostały zatem jedynie formy *Saint Kitts i Nevis* oraz *Federacja Saint Kitts i Nevis*.

Więcej dyskusji wywołała sprawa nazwy *Birmy / Mianmy*. A. Karp wyjaśnił, że nazwa *Birma* pochodzi z sanskrytu, z którego przyjęli ją Anglicy, a za ich pośrednictwem Polacy. W głosowaniu za pozostawieniem tylko nazwy *Birma* dla tego kraju głosowało 15 członków, przeciw 1, wstrzymał się 1. Przy pełnej oficjalnej nazwie dla tego kraju komisja nie zgodziła się by zachować podwójne nazewnictwo *Związek Birmański / Związek Mianma* (1 osoba za podwójnym nazewnictwem, 14 przeciw, 2 wstrzymały się od głosu). Ostatecznie w głosowaniach za przyjęciem nazwy *Związek Birmański* głosowało 13 osób (3 przeciw, 1 wstrzymał się od głosu), a za nazwą *Związek Mianma* głosowało 2 członków (13 przeciw, 2 wstrzymało się). Tak więc państwo to nazywa się w języku polskim *Birma* i pełna nazwa *Związek Birmański*.

W głosowaniu nad skasowaniem nazw *Belau* i *Republika Belau* głosowało 16 osób przy jednym głosie wstrzymującym się. Państwo to w języku polskim ma zatem nazwy *Palau* i *Republika Palau*.

Przy podwójnym nazewnictwie dotyczącym pełnej oficjalnej nazwy Portoryka, komisja stwierdziła, że ponieważ oficjalnych językach istnieją dwie różne nazwy, tak też zostanie w języku polskim. Za pozostawieniem nazw *Wspólnota Portoryko* i alternatywnie

Wolne Stowarzyszone Państwo Portoryko głosowało 14 osób, 2 były przeciw, jedna wstrzymała się.

Komisja przez aklamacje zmieniła nazwę *Federacja Zjednoczonych Emiratów Arabskich* na *Państwo Zjednoczonych Emiratów Arabskich*, gdyż tak powinno tłumaczyć się pełną oficjalną nazwę *Zjednoczonych Emiratów Arabskich*.

Zachowano nazwę *Królestwo Marokańskie* – 16 głosów za, 1 wstrzymał się. Nie została zatem uwzględniona propozycja zamiany tej nazwy na *Królestwo Maroka*.

Zmieniono za to nazwę *Państwo Izraela* na *Państwo Izrael* – 12 głosów za zmianą, 2 przeciw, 3 wstrzymujące się.

Podobnie zmieniono nazwę *Państwo Brunei* na *Państwo Brunei Darussalam* – 13 osób za zmianą, 4 wstrzymały się.

MSZ proponował zamienić nazwę *Republika Białorusi* na *Republika Białoruś*. Nie znalazło to uznania Komisji i przeciw zmianie nazwy głosowało 13 osób, za 1, wstrzymały się 3.

Jednogłośnie komisja odrzuciła propozycję zamiany nazwy *Republika Grecka* na *Republika Helleńska*.

Problem stanowiła nazwa *Republika Macedonii*. Komisja już wcześniej ustaliła, że krótka nazwa tego kraju brzmieć będzie *Macedonia*, lecz długa forma budziła kontrowersje. MSZ opowiada się za formą *Była Jugosłowiańska Republika Macedonii*. Komisja postanowiła pozostać przy rozwiązaniu zastosowanym dotychczas, czyli za podaniem nazwy *Republika Macedonii* i dodaniu w przypisach, że na arenie międzynarodowej używa się nazwy *Była Jugosłowiańska Republika Macedonii*. Za tym rozwiązaniem głosowało 15 osób, jedna była przeciw i jedna wstrzymała się.

Nie zmieniono także nazwy *Republika Mołdawii* na *Republika Mołdowy*. Za zmianą była jedna osoba, przeciw 16.

Na zakończenie dyskusji nad zmianami do nowego wykazu „Nazw państw świata...” M. Zych poinformował Komisję o wprowadzeniu przez Somalię długiej formy nazwy. Przez aklamacje została przyjęta propozycja MSZ by w języku polskim miała ona brzmienie *Republika Somalijska*.

Komisja została też poinformowana, że zgodnie z konstytucją, która ma wejść w życie 20 maja 2002 roku *Timor Wschodni* ma mieć pełną nazwę, którą można tłumaczyć jako *Demokratyczna Republika Timoru Wschodniego*. Komisja stwierdziła, że ponieważ jeszcze ta

nazwa nie jest wprowadzona, to nie będzie zajmować się jej ewentualnym polskim odpowiednikiem.

Przewodniczący Komisji zaproponował by wyeliminować egzonim *Kolombo*, lecz ponieważ nie znalazło to uznania wśród członków Komisji wycofał te propozycję bez poddawania jej pod głosowanie.

M. Zych poprosił członków Komisji aby zgłosili się do sprawdzenia transkrypcji i transliteracji nazw państw i stolic zapisywanych w alfabetach niełacińskich. Do sprawdzenia nazw z języka arabskiego zgłosił się B. Zagórski; nazwy kazachskie, turkmeńskie, kirgiskie, tadżyckie i uzbeckie mają zostać przekazane J. Tulisowowi; języki słowiańskie pisane cyrylicą ma otrzymać M. Jurkowski; grecki ma zostać przekazany I. Tsermegas; do nazw z języków wschodniej Azji i Indochin zgłosił się R. Huszcza; do języków armeńskiego i gruzińskiego zgłosił się A. Pisowicz; do języków z obszaru subkontynentu indyjskiego zgłosił się A. Karp; nazwy mongolskie zostaną przekazane S. Godzińskiemu.

M. Skotnicki zaproponował aby wyniki prac komisji na bieżąco propagować poprzez wysyłanie pism ze wszystkimi zatwierdzonymi przez Komisję zmianami do najważniejszych wydawnictw i agencji prasowych. Na następne posiedzenie ma być przygotowana wstępna lista adresatów takich wydawnictw.

A. Markowski stwierdził, że ustalenia podejmowane przez Komisję powinny mieć formę obowiązującą, a nie były tylko traktowane jako zalecenia.

A. Czerny poruszył temat jeszcze dwóch nazw stolic. Zaproponował likwidację egzonimu *Phenian*, gdyż jest to nazwa pochodzenia rosyjskiego nie używana nigdzie na świecie. Komisja jednak nie potrafiła zdecydować się jaką ewentualnie zaproponować nazwę w zamian – czy ma to być nowy egzonim, czy też endonim (pojawiają się tu różne warianty transliteracji i transkrypcji). W głosowaniu nad skasowaniem tego egzonimu 7 osób było za, 7 przeciw, a 3, w tym Przewodniczący, wstrzymały się od głosu. Zdecydowano zatem o odłożeniu tego zagadnienia na następne posiedzenie.

Druga kwestią było użycie dywizu w nazwie *Śri Jayavardhanapura-Kotte* (w transkrypcji *Sri Dżajawardanapura-Kotte*). A. Czerny stwierdził, iż powszechnie się go nie używa. A. Karp, który zaproponował obie powyższe formy nazwy powiedział, że nazwa ta pojawia się w materiałach źródłowych w obu formach z dywizem i bez. Ponieważ częściej jest jednak używana bez dywizu przystał na to aby go nie używać i u nas. Przez aklamacje Komisja zatem przyjęła formie tej nazwy bez dywizu jako *Śri Jayavardhanapura Kotte*, a w transkrypcji *Sri Dżajawardanapura Kotte*.

Ad. 2. Komisji został przedstawiony projekt układu treści w nowym wydaniu „Nazw państw świata...” Projekt ten został rozesłany wszystkim członkom przed posiedzeniem Komisji. W dyskusji nad nim zgłoszono kilka uwag. A. Markowski zalecił aby dla oznaczenia miejscownika używać skrótu „Mc.” a nie „M.” Komisja też 12 głosami stwierdziła, że nie należy tworzyć wykazu dwujęzycznego polsko-angielskiego. Wykaz powinien być jedynie po polsku, a po angielsku powinna zostać dana przedmowa, w której objaśnione zostaną m.in. wszystkie używane w wykazie polskie skróty, oraz na końcu powinien zostać załączony wykaz polsko-angielski nazw wszystkich państw i terytoriów.

Dyskusję wzbudził również tytuł drugiej części wykazu „Terytoria niesamodzielne”. Stwierdzono, że nie oddaje on charakteru wymienianych tam jednostek. M. Skotnicki zaproponował aby nadać tej części tytuł: „Terytoria niesamodzielne, o nierozstrzygniętym lub nieuznanym powszechnie statusie”. Również ten tytuł wzbudził kontrowersje, lecz Komisja nie zdecydowała się ostatecznie czy go przyjąć czy też odrzucić.

M. Skotnicki zaapelował również aby nie usuwać z wykazu jednostek autonomicznych, które były wymienione w wykazie poprzednim. Autorzy wykazu stwierdzili, że będą one uwzględnione w części trzeciej mającej obejmować wybrane jednostki administracyjne, nad którą prace jeszcze się nie rozpoczęły. M. Skotnicki uznał również za niecelowe i kontrowersyjne podawanie wymowy nazw.

Przedstawiony został również zakres informacji, jakie pojawią się w internetowym wydaniu „Nazw państw świata...” Będą w nim uwzględnione tylko nazwy polskie bez endonimów oraz formy pochodne.

Ze względu na opóźnienie (godz. 15.30) opuszczono kolejne punkty porządku obrad.

Termin kolejnego posiedzenia ustalono na 22 maja 2002 roku.

Na tym posiedzenie zakończono

Protokółował:

mgr Maciej Zych

Sekretarz Komisji

mgr Izabella Krauze-Tomczyk

Przewodniczący Komisji

dr Maksymilian Skotnicki